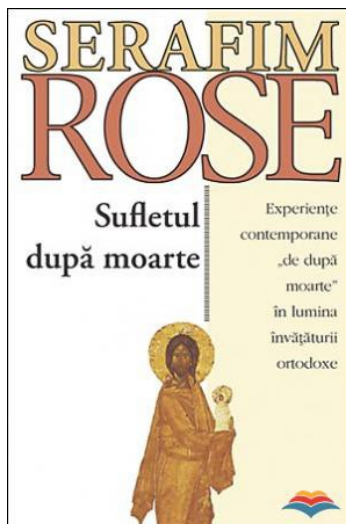

Din Bugetul Sfinților

Parinți

Vineri, 26 Iulie, 2013

*Sufletul „doarme” după moarte?*¹

Criticul se opune atât de mult lucrărilor sufletului din lumea cealaltă, mai ales după moarte, așa cum se arată în multe Vieți ale sfinților, că sfârșește prin a învăța o întregă doctrină despre „odihna” sufletului sau „somnul” care este după moarte – un procedeu care arată că aceste lucrări sunt pur și simplu cu neputință! El spune: „Așa

cum se înțelege în ortodoxie, la moarte, sufletul este ținut pentru a i se hotărî o stare de odihnă prin lucrarea voii lui Dumnezeu, și intră într-o stare de nelucrare, un fel de somn în care nu lucrează, nu aude, nu vede” (6, 3-9, pag. 19); sufletul care se află în această stare „nu poate ști nimic, nici nu-și poate aduce aminte nimic” (6, 2, pag. 23).

Chiar printre heterodocși, o asemenea doctrină a „sufletului după moarte” se găsește numai la câteva secte care se află departe de creștinismul istoric (martorii lui Iehova,

---

1 Serafim Rose, *Sufletul după moarte*.

advenții de ziua a șaptea); de aceea, ne miră să găsim că se spune aici foarte hotărât *ortodox*! Dacă unul sau doi învățători de început ai Bisericii (Afraate al Siriei, Sf. Anastasie al Sinaiului), așa cum pretinde criticul, au învățat și pe alții poate, asemenea doctrină într-un chip nedeslușit, este foarte limpede că Biserica Ortodoxă nu i-a urmat niciodată, ci prin sfintele sale slujbe, prin lucrările marilor ei părinți, prin tratatele ascetice și prin Viețile sfinților a învățat foarte lămurit că sufletul este lucrător și „treaz” după moarte, că omul se înfricoșează cu dreptate de învățătura neabătută a criticului.

Se pare că ideea criticului despre „somnul” sufletului este schimbătoare, definind-o uneori în termenii unui limbaj „isihast” înflăcărat, care îi îndulcește asprimea într-o măsură oarecare; dar cel puțin spune cu statornicie că presupusul „somm” al sufletului după moarte face *cu totul cu neputință* orice experiențe ale sufletului „în afară”. Și atâta vreme cât continuă să vorbească despre moarte ca despre o stare de „nelucrare”, în care sufletul „nu poate cunoaște nimic, nici nu-și poate aduce aminte nimic”, este limpede că pentru el cuvântul „somm” are un înțeles care este mai mult decât metaforic.

Cercetând viețile părinților, vom afla mici amănunte pentru care să aducem „împotriviri” acestei doctrine, căci aceasta a fost socotită cu dreptate și adâncime în Biserică, ca să fie nevoie de vreo împotrivire. În Capitolul X al acestei cărți, am spus că învățătura Sfântului Ambrozie, după care sufletul este „mai lucrător” când este slobozit din trup după moarte, afirmația Sfântului Avva Dorotei, că sufletul „își aduce aminte de toate la ieșirea din acest trup mai limpede și mai deslușit, odată ce este scăpat din deșertăciunea trupului”, și

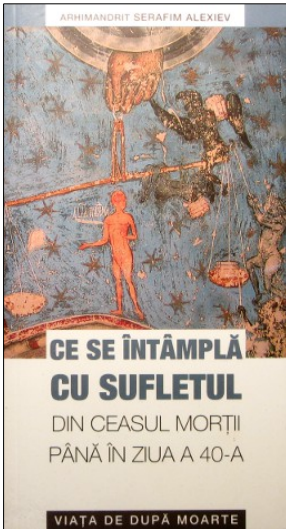
învățătura Sfântului Ioan Casian că sufletul „se face mai viu” după moarte; și se mai pot afla afirmații asemănătoare la mulți părinți. Dar asemenea menționări sunt numai o mică parte a mărturiilor ortodoxe care neagă teoria „sufletului care doarme”. Toată evlavia și practica ortodoxă a rugăciunii pentru morți presupune, de bună seamă, faptul că sufletele sunt „treze” în lumea cealaltă și că soarta lor se poate schimba; chemarea ortodoxă către sfinți în rugăciune și răspunsul sfinților la această rugăciune este de neconceput fără lucrarea conștientă a sfinților din cer; literatura ortodoxă bogată despre lucrările sfinților după moarte nu poate fi aruncată pur și simplu și socotită „fabule”. Dacă criticul are dreptate, atunci, de bună seamă, că Biserica „a greșit” vreme de câteva veacuri. Criticul a încercat să obțină o situație de privilegiu din faptul că Biserica Ortodoxă despre viața după moarte are multe elemente care nu sunt „definite cu precizie” - nu pentru că Biserica nu știe ce crede despre această problemă, ci pentru că adevărul celeilalte lumi (ca să mai spunem o dată ce este limpede) este foarte deosebit de adevărul acestei lumi și nu se lasă cu ușurință criticii „dogmatice” adusă de critic. Legătura vie a sfinților din cer și uneori și a altor morți, cu Biserica pământească, se cunoaște în cucernicia și experiența creștinilor ortodocși și nu are nevoie să fie definită cu precizie; dar ca să socotim că această lipsă a unei „definiții precise” este o îndreptățire pentru teoria că sufletele, chiar și cele ale sfinților, se află într-o stare de „odihnă” care împiedică orice legătură „în afară” cu oamenii de pe pământ, de bună seamă că trece peste marginile îngăduite asupra credinței creștin ortodoxe.

Printre celelalte experiențe „după moarte” pe care le atacă teoria „sufletului care doarme”, este cea în care crede Biserica chiar dintru început: pogorârea lui Hristos cel mort în iad. „În

mormânt cu trupul, în iad cu sufletul ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul, și pe Scaun ai fost Hristoase, cu Tatăl și cu Duhul, toate umplându-le, Cel ce ești necuprins” (Troparul Ceasurilor Paștilor, care se citește ca una dintre rugăciunile de taină după Heruvic la Sfânta Liturghie). Cei dintâi creștini știau fără nici o îndoială că Hristos, pe când „dormea” în mormânt (cum se spune în Exapostilarionul Paștilor, Condacul din Sfânta și Marea Sâmbătă, etc.), *S-a coborât și a propovăduit și duhurilor ținute în închisoare* (iadul) (I Petru 3, 19). Și aceasta este „alegorie”? Predania Bisericii este de asemenea foarte puternică fiindcă, chiar înainte de aceasta, „Drept aceea, pentru adevăr nevoindute, bucurându-te, bine ai vestit și celor din iad pe Dumnezeu, Cel ce s-a arătat în trup”, după cum spune troparul pentru pomenirea Tăierii cinstitului cap al Sfântului Ioan Botezătorul. Și ce a fost ceea ce au văzut cei trei ucenici pe Muntele Schimbării la față, când l-au văzut pe Moise, dacă nu era sufletul lui, care s-a arătat în chip „văzut” (Matei 17, 3)? Într-adevăr, această lucrare întărește șovăiala Sfântului Pavel neștiind dacă vedenia cerului pe care a avut-o, s-a petrecut pe când era „în” trup ori „în afara” trupului - căci Ilie sălășluiește în cer „în” trup, căci nu murise niciodată, în vreme ce Moise se află acolo „în afara trupului”, trupul său aflându-se în mormânt; dar amândoi s-au arătat la Schimbarea la față a lui Hristos. Noi cei care viețuim pe pământ, nici măcar nu putem spune care este deosebirea între aceste două stări, dar nici nu este nevoie. Simpla descriere a acestor lucrări, cât și experiențele „morților” din cealaltă lume, ne dau în chip limpede cea mai bună înțelegere a acestor probleme, și nu este nevoie să încercăm să le înțelegem în nici un alt chip decât în chipul acela simplu, în care ni le arată Biserica. Se pare că, criticul a căzut în propria sa acuzație pe care a făcut-o împotriva altora: el a luat un chip, acela al „somnului” morții, care este în general primit în

Biserică precum o metaforă și a socotit-o ca pe un „adevăr neabătut”. Adesea el nici nu vede că tocmai izvoarele pe care le pomenește pentru a-și sprijini ideea, sunt, dimpotrivă, cea mai sigură *combatere* a teoriei sale.

Îl citează pe Sf. Marcu al Efesului (folosind traducerea noastră care a apărut mai întâi în *The Orthodox Word*, nr. 79, pag. 90) că dreptii „se află în cer cu îngerii înaintea lui Dumnezeu, și deja ca și cum ar fi în raiul din care a căzut Adam (în care tâlharul cel pocăit a intrat înaintea altora) și adesea ne vizitează în bisericile care le sunt închinatelor, și îi ascultă pe cei care îi cheamă și se roagă pentru ei lui Dumnezeu .... (6, 12, pag. 18). Dacă toate astea (care de bună seamă, înseamnă lucrare „văzută”) le poate face sufletul care de fapt „doarme” - adică, într-o „stare de inactivitate în care nu face nimic, nu aude, nu vede” (6, 8-9, pag.19) - atunci teoria „sufletului care doarme” nu este adevărată, căci nu lămurește nimic, și potrivit numai îi ametește pe credincioși folosindu-se de aceasta.

Erezia adventistă a somnului sufletului după moarte²

Advențiștii cugetă că **sufletele se afla într-o stare de somn** până la cea de a Doua Venire a lui Hristos. Însă aceasta nu este în concordantă cu Apocalipsa, în care citim că sufletele celor jertfiți pentru Cuvântul lui Dumnezeu se află sub cerescul jertfelnic **strigând cu mare glas: Până când, Stăpâne sfinte și adevărate, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele nostru, față de cei ce**

locuiesc pe pământ? (Apoc. 6,10). Și în pilda despre bogat și săracul Lazăr, cel bogat **nu doarme**, ci vorbește cu Avraam (Lc. 16, 24-31). Aceste mărturii limpezi din Sfânta Scriptură sunt tâlcuite greșit de către adventiști, deși nici prin această tâlcuire adventismul nu are salvare din contradicțiile sale lăuntrice. Căci ne întrebăm: care este sensul ca cei răposați să-și petreacă vremea până la cea de-a Doua Venire într-un somn adânc, într-o stare de inconștiență? Din moment ce sufletele dorm, ele nu pot nici să se bucure, nici să se întristeze. Una ca aceasta este potrivnică însă veșniciei dreptăți dumnezeiești. Făcătorul, în loc să răsplătească fiecăruia după faptele lui (Rom.2, 6; Apoc. 2, 23), îi face egali pe cei buni cu cei răi, dând fiecăruia „fericită odihnă” și un somn adânc până la cea de-a Doua Venire, când, după adventiști, în loc să fie pedepsiți, cei păcătoși vor fi nimiciți pe deplin. In acest caz, când vor primi ei pedeapsa cuvenită (Mc. 9, 42-48)? Cu adevărat, nimicirea se va arăta ca o **binefacere**

---

2 Serafim Alexiev, *Ce se întâmplă cu sufletul din ceasul morții până în ziua a 40-a.*

pentru aceștia! Tot cu referire la sufletele dreptilor să aducem aici cuvintele Mitropolitului Ștefan Iavorski: „Să fie lipsiți pentru vreme îndelungată cei adormiți întru Hristos de răsplata fericirii nu îngăduie însăși Dreptatea lui Dumnezeu. Domnul Dumnezeu spune: *Plata simbriașului să nu rămână la tine până a doua zi* (Lev. 19,13). Și dacă Domnul a poruncit să plătim la timp plata și să nu rămână nerăsplățiți până dimineața, atunci cu atât mai mult cum ar putea El însuși să oprească plata sfinților Săi până la sfârșitul lumii? Nădejdea care multă vreme nu se împlinește aduce chinuri. Tot astfel, și dorința care nu se împlinește întristează sufletul. Pentru acest motiv, dacă sufletele celor evlavioși nu primesc îndată după părăsirea trupului fericirea jinduită, ele suportă chin și greutate, și aceasta fără nici un fel de vină! Atunci și Apostolul în zadar a dorit ca degrabă să se slobozească și sa fie cu Hristos (Filip. 1, 23)."

Dacă se spune însă că sufletele dreptilor petrec după această viață într-o stare de somn, drept pentru care nu simt nici un chin, vom spune și noi: atunci ele, neîncercând nici bucurie, nici întristare, sunt ca și moarte și nu pot nicicum să se arate asemenea oamenilor vii și lucrători. Și cum se face că la Schimbarea la Față a Domnului s-au arătat de pe lumea cealaltă marii proroci cei de demult Moise și Ilie? Și cum au stat ei de-a dreapta și de-a stânga lui Hristos și vorbeau cu El despre apropierea morții Lui în Ierusalim (Lc. 9, 31)? Adventiștii mărturisesc că Moise și Ilie fac excepție de la regulă, fiind printre pușinii drepti. Iată însă că în Apocalipsă se vorbește nu despre drepti ca excepție, ca pușini la număr, ci despre o mulțime nenumărată de credincioși, slujind Domnului ziua și noaptea în Cer. Despre aceștia, Văzătorul în Taină scrie: *[...] iată, mulțime multă, pe care nimeni nu putea să o numere [...], stând înaintea tronului și înaintea Mielului,*

îmbrăcați în veșminte albe și cu ramuri de finic în mâini. Și mulțimea striga cu glas mare, zicând: Mântuirea este de la Dumnezeuul nostru, Care șade pe tron, și de la Mielul (Apoc.7, 9-10). Cei mântuiți erau îmbrăcați în haine albe și așteptau să primească răsplata făgăduită, când Dumnezeu va sta cu ei și va șterge orice lacrima din ochii lor (Apoc. 7, 9-17). Ultimele cuvinte despre veacul viitor grăiesc limpede că va veni o fericire deplină pentru aceștia - însă doar după Judecata definitivă a lui Dumnezeu.

Prin urmare, sufletele celor drepti nu dorm, ci Îl slăvesc pe Dumnezeu in ceruri și îi ajută pe cei ce se află în necazuri pe pământ. Aceasta o știm din miile de întâmplări - care se repetă până astăzi - când sfinții vin în ajutorul creștinilor credincioși care îi cheamă pe ei. Minunile **Sfântului Nicolae al Mirelor Lichiei** săvârșite după ce a părăsit viața pământească ar fi îndestulătoare ca să vădăm **învățătura cea mincinoasă a adventiștilor**.